

Poctu hejtmana LK získalo dalších šest významných osobností Libereckého kraje

31. 10. 2014 15:00

Hejtman Libereckého kraje Martin Půta udělil v rámci tradičního slavnostního večera, který se v Oblastní galerii Liberec uskutečnil u příležitosti 96. výročí Dne vzniku samostatného československého státu, šesti významným osobnostem Poctu hejtmana. Tentokrát mezi nimi byli medailér a sklář, budovatel kryštofoúdolského orloje, skvělý lékař, legenda mezi starosty, šéfka Sokola a in memoriam autor Malé čarodějnice.

Předáním Čestného uznání a Hejtmanského dukátu vyjádřil obdiv nad jejich důležitou prací, skutky a tvorbou ve prospěch Libereckého kraje.

Dokument: Proslov hejtmana

„Vážený pane senátore, vážené paní poslankyně, vážení páni poslanci, paní primátorko, paní starostky a páni starostové, vážení hosté, dámy a pánové, je mi ctí, že Vás mohu dnes večer přivítat v těchto nádherných prostorách Galerie Lázně u příležitosti tradičního slavnostního setkání pořádaného u příležitosti Státního svátku, výročí založení samostatného československého státu v roce 1918.

28. října tomu bylo 96 let, kdy byla v Praze vyhlášena Československá republika. Pro mě osobně toto výročí znamená příležitost veřejně se přihlásit k odkazu Tomáše Garrigua Masaryka, Václava Havla i dalších osobností naší historie a především k základním principům, na kterých je naše společnost založena – svobodě jednotlivce a slova, lidským právům a humanitě, parlamentní demokracii a občanské společnosti.

Jsem přesvědčen o tom, že si musíme připomínat naši minulost a slavit velké chvíle i historické milníky našich národních dějin. Neměli bychom ale zapomínat ani na méně slavná nebo smutná výročí, stejně jako na okamžiky selhání. Také ty k naší historii patří a mohou pro nás být poučením, inspirací a východiskem při dalším rozhodování.

Výročí vzniku svobodné a samostatné Československé republiky je velkou příležitostí připomenout si osud a hrdinství všech Čechů a Slováků, kteří za Československo bojovali v celé jeho historii. Obětovali své životy v boji proti nacismu ve dnech smrtelného ohrožení národa, hájili zbytky demokracie v krátkém období částečné svobody v letech 1945–1948, postavili se proti nástupu komunistické totality po roce 1948. Nepodvolili se tlaku ani v období normalizace a obhajovali občanská práva a také demokratický odkaz první republiky. Vzpomínka na ně by měla být součástí naší národní paměti, protože bez nich a jejich obětí bychom si výročí vzniku Československé republiky dnes ani připomínat nemohli.

Občas je dobře zastavit se v běhu všedních dní a přemýšlet nad pojmy jako je domov a vlast. 28. říjen k tomu přímo vybízí. Vlast není jen prázdný pojem a přihlášení se k naší historii a národnímu původu. Vlast je také to, jak funguje naše rodina, nakolik se staráme o své okolí, povídáme si sousedy, nebo umíme pomoci těm, kteří naši pomoc potřebují. Vlast nesmí být jen o pocitu hrdosti po vyhraném hokejovém utkání, ale také o tom, jak se staráme o město a kraj ve kterém žijeme, jestli máme čas věnovat se svým dětem, blízkým a známým. Vlast je také o tom, jestli se umíme společně domluvit na správě našich obcí, měst nebo kraje a jak se nám při tom daří lidi spojovat a nerozdělovat.

Pocty hejtmana Libereckého kraje jsou v letošním roce udělovány již po deváté. Předáním ocenění a hejtmanského dukátu dnes společně děkujeme šesti mimořádným lidem za jejich významnou, dlouholetou a trpělivou práci, důležité skutky a tvorbu, na které jsou a budou občané právem hrdi.

Udělování Pocty hejtmana právě u příležitosti státního svátku 28. října je nejen novodobou tradicí kraje, ve kterém žijeme, ale také velkou příležitostí pro naše zamyšlení nad tím, kam společně směřujeme.

Dovolte mi, abych Vám všem poděkoval, že jste právě na dnešní večer přijali mé pozvání a budete tedy u předání ocenění šesti výjimečným osobnostem. Lidem, kteří působí nebo působili v nejrůznějších oborech a svůj život či dílo zasvětili rozvoji a dobrému jménu nejen našeho kraje.

Laureáti Pocty hejtmana Libereckého kraje pro rok 2014

Jaroslav Bejvl – Medailonek prezentoval Ing. Pavel Marek, generální ředitel Preciosa–Lustry a.s.

Pocta byla udělena za celoživotní přínos v oblasti sklářství a medailérství

Martin Chaloupka – Medailonek prezentovala Marcela Augustová, moderátorka ČT.

Pocta byla udělena za celoživotní přínos v oblasti zachování lidových tradic v regionu

Vlasta Landová – Medailonek prezentovala Jana Mlejnecká, starostka obce Chotyně.

Pocta byla udělena za celoživotní přínos v oblasti rozvoje sportu a práce s mládeží

MUDr. Richard Lukáš – Medailonek prezentoval Ph.D. prof. Dr. Ing. Zdeněk Kůs, rektor TUL.

Pocta byla udělena za významný přínos v oblasti medicíny

Otfried Preussler – in memoriam (Poctu převzala dcera Dr. Susanne Preussler – Bitsch)

Medailonek prezentoval Jan Kvapil z univerzity v Ústí nad Labem, fakulta germanistiky.

Pocta byla udělena za celoživotní přínos v oblasti literatury a kultury

Vladimír Svoboda – Medailonek prezentoval Jan Farský, starosta města Semily, poslanec PČR.

Pocta byla udělena za celoživotní přínos v oblasti rozvoje obce a regionu

Oceněným kromě hejtmana Martina Půty popřáli také členové rady kraje Zuzana Kocumová, Hana Maierová, Marek Pieter, Josef Jadrný, Ivana Hujerová, Vladimír Mastník a Petr Tulpa. V kulturním programu vystoupil pěvecký sbor Iuventus, Gaude! Večerem provázel moderátor Marek Šulc.

Slavnost byla zakončena českou státní hymnou.

Jaroslav Bejvl

za celoživotní přínos v oblasti sklářství a medailérství

Jaroslav Bejvl se narodil dne 13. dubna 1941 v Janovicích nad Úhlavou. Otec Jaroslava Bejvla se živil truhlářinou a uměleckým řezbářstvím a syn se vydal obdobnou cestou. V letech 1956 – 1960 studoval na Střední uměleckoprůmyslové škole v Praze na Žižkově, pod vedením profesorů Fixla, Markupa a Havlase, obor tvarování uměleckých předmětů. Profesora Ladislava Havlase, žáka Josefa Drahoňovského, zaujal natolik, že jej neodmítl formou soukromých kurzů vzdělávat v umění nízkého reliéfu.

V roce 1962 se stal návrhářem svítidel dnešní akciové společnosti Preciosa-Lustry v Kamenickém Šenově. Jaroslav Bejvl má díky svým návrhům významný podíl jak na uchování výtvarné kvality, tak na vývoji zcela nových svítidel, která jsou šita na míru konkrétním interiéřům.

Bejvlovy projekty historizujících nebo moderních svítidel zaujaly od roku 1969 po současnost desítky náročných klientů z celého světa (opera a hotel v Teheránu, mešita v Mashadu), v letech osmdesátých svítidla pro Královský palác v Saudské Arábii a světelný sloup pro hotel Pyramides v Tunisu. V roce 2000 pak na Bejvla čekal jeden z největších autorských projektů vůbec, svítidla pro všechny společenské prostory hotelu Ritz Carlton ve Filadelfii. Následovaly unikátní projekty pro Asii – světelné objekty do rezidence v Hong Kongu, pekingského China

World Hotel a pro hotel Ritz Carlton v Hong Kongu (vše 2003).

Jeho tvorba se objevuje v domě pro návštěvy ruského prezidenta Medvěděva (2010), v privátní královské rezidenci v Rijálu (2011), v Dragon hotelu v Hangzhou (2010), v hotelu Ritz Carlton v Singapuru (2010) a v kasinu v Macau (2011).

S díly Jaroslava Bejvla se můžeme setkat i na území České republiky – soubor svítidel pro zrekonstruované Stavovské divadlo v Praze, světelný objekt pro obřadní síň v Kunčicích pod Ondřejníkem nebo svítidla určená pro hotely v Praze (např. Budha bar hotel).

Jako medailér se Jaroslav Bejvl snažil prosadit od konce sedmdesátých let. V roce 1985 získal prestižní zakázku na realizaci stříbrné pamětní mince v hodnotě 500 Kčs k 100. výročí narození Josefa Lady.

Mezi jeho další prestižní pamětní mince patří mince k miléniu břevnovského kláštera (1992), 100. výročí narození Ondřeje Sekory (1999), mince s českými panovníky z rodu Lucemburků. Pominout nelze ani realizovaný návrh na oběžnou 20 haléřovou minci, již Česká národní banka emitovala v roce 1993.

Od roku 1978 se Jaroslav Bejvl věnuje i navrhování medailí a plaket. V devadesátých letech vznikly prestižní návrhy medailí prezidentů Tomáše G. Masaryka a Eduarda Beneše, bronzová replika Zlaté buly českého krále Přemysla Otakara I. a další.

Pro autora je výjimečná medaile Černínů z Chudenic (stříbro, tombak), privátní ražba z roku 2010, symbolický návrat do rodného kraje.

Realizace se dočkaly i tři jím navržené pamětní desky, z nichž si nejvíce cení té s prvním československým prezidentem Tomášem G. Masarykem, která od roku 2007 zdobí Základní školu v Klatovech.

Martin Chaloupka

za celoživotní přínos v oblasti zachování lidových tradic v regionu

Martin Chaloupka se narodil 17. května 1947 ve Fryštátu (dnešní Karviné), pak se s rodiči odstěhoval do Humpolce a později vyměnil Vysočinu za severočeskou Bílinu.

Jeho otec, stavař, mu předurčil osud a Martin Chaloupka šel studovat stavební školu v Kadani, kterou ale předčasně opustil a utekl k divadlu – nejdříve do Teplic, později do Ústí nad Labem, kde působil v tehdejší divadle Zdenka Nejedlého i v Činoheráku. Spolupracoval s osobnostmi od Marvana, přes Hlinomaze až po Bartošku nebo Heřmánka. V Ústí nad Labem se také oženil a založil rodinu. Pak přesídlil do Liberce a ve zdejší divadle F. X. Šaldy nastoupil jako zvukař/osvětlovač. Na začátku 80. let začal pracovat v redakci tehdejší Československé televize, kde se později potkává i s Marcelou Augustovou.

V Liberci se Martin Chaloupka pomalu, ale jistě stal veřejnou osobností. V první polovině 80. let ze dne na den koupil chalupu v Kryštofově Údolí, kterou začal přestavovat.

Po revoluci začal Martin Chaloupka podnikat. Otevřel cukrárnu, vybudoval na bývalém smetišti v Kryštofově údolí minigolf. Když mu Gertruda Antošová řekla o staré místní tradici – výrobě betlémů – a vzpomněla si, že jeden kus leží v hospodě na půdě, byl to počátek myšlenky na založení muzea betlémů.

Časem si všiml, že uprostřed vsi stojí polorozbořená a nevyužívaná trafostanice a další výzva byla na světě. Rozhodl se ji koupit a přeměnit na třetí orloj v republice. Martin Chaloupka nechal své kamarády – Martina Dejara, Marka Ebena, Jiřího Lábuse, Jiřinu Bohdalovou, Marcelu Augustovou a další – adoptovat jednotlivé figury a za pomoci řezbáře Václava Plechatého a dalších řemeslníků začal vše realizovat. V roce 2007 se orloj stal skutečností. Martin Chaloupka měl zase čas koukat kolem sebe. Neušlo mu, že márnice u kostela Sv. Kryštofa, kolem níž projdou ročně stovky turistů a věřících, je v zoufalém stavu. Nechal ji opravit – jako obvykle na své náklady – a umístit do ní kopii Tance smrti. Podílel se na záchraně a opravě sochy sv. Václava a navrácení skulptury Jana Nepomuckého na barokní můstek. K tomu všemu od roku 1999 pořádá tradiční zahájení adventu s krásně nasvíceným venkovním betlémem, který tři měsíce tvořil společně s přítelem malířem Josefem Jírou.

Před časem přijel do Kryštofova údolí štáb belgické televize CANVAS z Bruselu. Martin Chaloupka ho uvítal slovy: “Vy v hlavním městě Unie máte čůrajícího chlapečka – my v hlavní vesnici EU budeme mít kašnu čůrajícího voříška“. 18. října 2014 byla kašna slavnostně odhalena.

Od roku 2013 Václav Chaloupka moderuje ve svém muzeu setkání se známými osobnostmi. Hosty mu byli např. Jaromír Hanzlík, Jan Kanyza, Jiřina Bohdalová nebo jazzový muzikant Rudy Linka.

Martin Chaloupka je pábítel, ředitel, realizátor, propagátor, moderátor a hlavně tvůrce, který si ocenění hejtmana Libereckého kraje určitě zaslouží.

Vlasta Landová

za celoživotní přínos v oblasti rozvoje sportu a práce s mládeží

Paní Vlasta Landová přišla v roce 1957 ve svých 20 letech do Chotyně učit naši základní školu. Učila zde až do roku 1998, celých 17 let (1978 – 1995) byla na této škole ředitelkou.

Paní Vlasta Landová je také spoluautorkou učebnice matematiky pro 1., 2. a 3. třídu pro nakladatelství ALTER z roku 1997. Na některých školách ještě podle této učebnice učí.

Hned po příchodu do obce také začal pracovat v tělocvičné jednotě Slavoj v Chotyni. Byla vždy u všeho, co se týkalo cvičení dětí a žen a dalších sportovních aktivit. V roce 1968 byl obnoven Sokol a Vlasta Landová patřila k hlavním iniciátorům přechodu Slavoj Chotyně na Sokol Chotyně – tělocvičná jednotka Sokol původně byla v Chotyni až do roku 1948.

Pracovala v předsednictvu ZRTV Libereckého okresu, podílela se na přípravě všech spartakiád,

pomáhala s nácvičky skladeb a také na všech spartakiádách cvičila.

Společně s paní Jarinou Žitnou a panem Josefem Máchou byli hlavní hybnou silou při obnovení Župy Ještědské v roce 1990. Od začátku je paní Landová v předsednictvu župy a od 1. ledna 1999 je její starostkou. Náčelnictvo župy podporuje činnost 20 jednot na různých místech okresu a pořádá a pomáhá s organizací různých akcí – např. sraz žactva na jaře a na podzim, setkání na Pláních na Ještědu, nácvičky veřejných skladeb na všechny poslední sokolské slety, organizace župního a krajského sletu v Turnově, kterého se zúčastňuje i Krkonošská a Jizerská župa. Od obnovení Župy ještědské byly již tři celorepublikové slety pod Ještědem – každého se zúčastnilo 5 až 6 tisíc cvičenců. Župa organizuje školení cvičenců a zajišťuje poradenství, jak hospodařit s majetkem sokola a také pomáhají s vyúčtováním dotací.

Je třeba zdůraznit, že veškerá práce paní Landové je práce dobrovolnická a bezplatná, stejně jako všech, kteří s organizací různých akcí pomáhají.

Richard Lukáš

za významný přínos v oblasti medicíny

MUDr. Richard Lukáš, PhD. se narodil 27. dubna 1953 v Praze a vystudoval Lékařskou fakultu Univerzity Karlovy v Hradci Králové. V roce 1978 nastoupil na oddělení chirurgie nemocnice v Liberci. Od roku 2003 je primářem Spinální jednotky a od roku 2007 je přednostou Traumatologicko-ortopedického centra se Spinální jednotkou Krajské nemocnice Liberec. Je členem České chirurgické společnosti, vicepresidentem České spyndolochirurgické společnosti a členem výboru České společnosti pro úrazovou chirurgii.

Vyučuje na 1. lékařské fakultě a 1. ortopedické klinice Univerzity Karlovy Praha. Od roku 1994 má ve svém rejstříku na 83 přednášek v České republice i v zahraničí. Na svém kontě má také 13 publikací (hlavní autor) a 23 publikací (spoluautor).

Pan doktor Richard Lukáš je beze všech pochyb člověkem schopným uchvátit každého, kdo se s ním setká. Jako otec traumatologicko-ortopedického centra KNL, denně se setkávající s utrpením, by podle televizních seriálů měl být drsným a možná trochu bezohledným doktorem.

Ale není. Poznáváme v něm romantika stále obdivujícího krásu přírody, anglických parků, přílivu či třeba západu slunce. Romantika milujícího vlastní ženu a rodinu.

Je člověkem, chápajícím bolesti i starosti svých pacientů i o to více, že sám musí překonávat krutost nemoci, která mu stále více brání třítmat v ruce skalpel.

Je vynikajícím odborníkem, který řídí skvělý tým, stále pospíchá, je netrpělivý. Na co si ale umí udělat čas, je dobré jídlo a pití.

MUDr. Richard Lukáš, PhD. je ale hlavně vynikajícím vzorem. Vzorem lékaře vizionáře.

Otfried Preussler in memoriam

za celoživotní přínos v oblasti literatury a kultury

(nar. 20. října 1923 v Liberci – zemř. 18. února 2013 v Prien am Chiemsee)

Liberec nemá ve světě známějšího rodáka, než Otfrieda Preusslera. Právě před týdnem uplynulo 91 let od jeho narození. A i když zde, v Liberci, prožil pouze první dvě desetiletí svého jinak dlouhého a plodného života, patří toto město a zdejší kraj neodmyslitelně k jeho dílu. Dokonce by se dalo říct, že bez Liberce (tehdy zvaného ještě Reichenberg) by nebylo Preusslera, a doufejme, že bez Preusslera i díky tomuto ocenění, již nebude Liberce.

Ve světě je Preussler známý především jako autor literatury pro děti a mládež. Přední místo v ní zaujímá např. *Malá čarodějnice*, u nás proslavená stejnojmenným večerníčkem z tvůrčí dílny Zdeňka Smetany, nebo pozoruhodný příběh lužického chlapce Krabata, který pod názvem *Čarodějův učeň* působivě přenesl do takřka hororového animovaného filmu Karel Zeman. Pro nás v Čechách je ovšem neméně důležitá i jeho tvorba pro dospělé, jmenovitě pak román *Útěk do Egypta přes Království české*, v němž je popsána fantaskní cesta Svaté rodiny severočeskou krajinou druhé poloviny 19. století, plnou rázovitých postaviček a příběhů.

Otfried Preussler ovšem ve svém díle nezapomněl ani na své rodné město na úpatí Jizerských hor. Svého druhu literární pomník mu vytvořil v půvabných vánočních příbězích *Anděl v kulichu* nebo v příhodách čarovného učitele *Pana Klingsora*. Dokonce i hřebeny Jizerských hor jsou literárně zabydleny – svá dobrodružství tam prožívá *Skřítek Hörbe*.

Preusslerovy zásluhy o českou literaturu jsou ale i jiného druhu. Díky němu a jeho převyprávění *Ladova Kocoura Mikeše* do němčiny se toto dílo stalo klasikem světové literatury pro děti. A většina Němců si nedokáže představit dětství bez televizního loutkového filmu *Kater Mikesch* právě podle Preusslerova scénáře. Preusslerova záliba v kočkách se ale odrazila i v další jeho práci – v překladu Kolářova *Kocoura Modroočka* do němčiny a ve spolupráci na českém literárním experimentu *Tajemství oranžové kočky*.

Sám Preussler ve svých vzpomínkách a v některých literárních příbězích děkuje za své fabulační nadání především babičce Doře, jež prý byla svéráznou lidovou vypravěčkou. Neméně důležitou roli ale sehrál i jeho otec Josef – liberecký učitel v pomocné škole, etnograf a vydavatel prestižního dětského časopisu. Díky němu se malý Otfried seznámil s lidovou tradicí i vysokou literární kulturou.

Otfried Preussler napsal celkem 32 knih, které byly přeloženy do 55 jazyků v celkovém nákladu kolem 50 milionů výtisků.

Budme proto hrdi na tohoto největšího Čecha z Liberce, na Čecha v tom dávném, zemském smyslu, kdy se ještě tolik nerozlišovalo, jakým jazykem kdo mluví, nýbrž kde se kdo narodil a kde se cítí být doma. „Domovem“ většiny Preusslerových děl jsou severní Čechy a jeho „sousedy“ zdejší obyvatelé mluvící jak německy, tak i česky. A nejinak tomu bylo i s jeho předky, mezi nimiž figurují jak německy mluvící horalé a skláři z Jizerských hor, tak sedláci z českého Pojizeří.

Preusslerovo dílo je neodmyslitelně spojeno s jednou jeho vášní – vášní pro Vánoce a lidové betlémy, které se pro něj po narukování do války, několikaletém ruském zajetí a následném nuceném vysídlení do Bavorska staly pojítkem ke ztracenému domovu. A právě tradice lidových betlémů a vánočních zvyků, neznající česko-německou jazykovou hranici, byla ve spojení s křesťanskou vírou nejen inspirací pro jeho literární tvorbu, nýbrž i poselstvím smíření, které se svým dílem snažil vstípit mladé generaci.

Vladimír Svoboda

Za celoživotní přínos v oblasti rozvoje obce a regionu

Pan Vladimír Svoboda je asi jediným člověkem v našem kraji, jenž tolik let svého života věnoval aktivní činnosti (60 let) obci Bělá, ležící na samém jihu Libereckého kraje. Již v roce 1954 se stal členem kulturní komise obce, v roce 1957 pak účetním a od roku 1964 aktivně pracoval jako tajemník obce. V roce 1992 byl zvolen starostou, a protože s převahou nedávné volby do obecních zastupitelstev vyhrál jak počtem hlasů, tak i se svojí kandidátkou, bude ve starostování pokračovat i v dalším volebním období. Za svou práci pro obec nikdy nepobíral klasický plat.

V obci se mj. podařilo počátkem 70. let vybudovat vlastní vodovod, v 80. letech zrekonstruovat celý obecní úřad včetně požární zbrojnice, dále vybudovat nový kvalitní zdroj vody či zavést kabelovou televizi, přestavět starou školu na sedm bytových jednotek, zrekonstruovat celý sportovní areál včetně nového dětského hřiště, většina obecních cest je vyasfaltovaných. Pravidelně navštěvuje a přeje obyvatelům k jejich životním výročím, vítá nové občanky či zařizuje sezení s pobavením pro důchodce a mnoho dalších akcí či tematických zájezdů. Obec je členem „Mikroregionu Pojizeří“, Euroregionu Nisa a místní akční skupiny „Brána do Českého ráje“.

Obětovat se pro jednu věc je pro něj typické. Kromě dlouholeté práce pro obec působil již od svých „učňovských“ let, tj. více jak 51 let v tehdy národním podniku Kolora - z toho 30 let na pozici ekonoma a posledních pět let před důchodem byl jeho ředitelem.

Vladimír Svoboda je také nositelem nejvyššího vyznamenání mezi dobrovolnými hasiči – Řádu sv. Floriána. Letos se dožil v plné svěžesti věku 80 let a je nesporné, že si tohoto ocenění pan Vladimír Svoboda za svojí dlouholetou činnost zaslouží. Jeho elán, pracovitost i obětavost by mu mohl mnohý jen závidět.

Osobnosti na udělení Pocty hejtmana Libereckého kraje letos podruhé nominovali samotní obyvatelé Libereckého kraje.

Prostřednictvím formuláře umístěného na webových stránkách kraje mohli do konce června letošního roku navrhnout kohokoliv, kdo se dle jejich úsudku zasadil o dobré jméno našeho kraje. Sešlo se 29 návrhů. Pracovní skupina složená jak ze zástupců Libereckého kraje, tak ze zástupců veřejných institucí v kraji nakonec vybrala z nominovaných šest osobností, které byly včera slavnostně oceněny. Celkem již Poctu hejtmana LK získalo 48 osobností Libereckého kraje.

